

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 3521/3.7.2017

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η**
83/2017

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 24.1.2017 και ώρα 10:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου, Νικόλαο Κιάο, Βασίλειο Καραποστόλη και Γεώργιο Σαρειδάκη. Απόντα τα μέλη Ευαγγελία Μήτρου, Καλλιόπη Διαμαντάκου και Γεώργιος Πλειός, τα οποία είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αικατερίνη Κοντοπούλου, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο ΣΚΑΙ, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, αναφορικά α) με τον τρόπο προβολής των προδημοψηφισματικών συγκεντρώσεων που έλαβαν χώραν πριν από το δημοψήφισμα της 5^{ης} Ιουλίου 2015 και β) με την προβολή προδημοψηφισματικών συγκεντρώσεων την παραμονή του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από τρεις καταγγελίες πολιτών (με αριθμό πρωτοκόλλου 5136/30.06.2015, 5482/06.07.2015 και 5466/06.07.2015 αντιστοίχως).

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 479/16.07.2015, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Ροδόπη Μπιλιαρδή και στον ειδικό επιστήμονα Γεώργιο Αναγνωσταρά. Η διοικητική υπάλληλος Ροδόπη Μπιλιαρδή υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1262/01.10.2015 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στην συνέχεια, ο ειδικός επιστήμονας Γεώργιος Αναγνωσταράς υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1391/26.10.2015 νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστησαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της Κωνσταντίνος Φιλιππόπουλος και Ευστάθιος Γεωργόπουλος, δικηγόροι Αθηνών. Ερωτηθέντες από τον Πρόεδρο, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι απάντησαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε τον λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 31.01.2017 και ώρας 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Την 31.01.2017 ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 551/31.01.2017 υπόμνημα. Ο Εισηγητής έλαβε γνώση του υπομνήματος και κατέθεσε την με αριθμό πρωτοκόλλου 122/07.02.2017 πρόσθετη εισήγηση. Η πρόσθετη εισήγηση κοινοποιήθηκε στους πληρεξούσιους δικηγόρους της εγκαλούμενης εταιρείας, στους οποίους δόθηκε (από τον Πρόεδρο) προθεσμία πέντε (5) ημερών από της κοινοποίησεως για την υποβολή συμπληρωματικού (απαντητικού) υπομνήματος, εάν το έκριναν χρήσιμο. Στο διάστημα αυτό, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι δεν υπέβαλαν συμπληρωματικό υπόμνημα.

Την 28.03.2017 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της και η Ευαγγελία Μήτρου, έχουσα ενημερωθεί επί της υποθέσεως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε την Δήμητρα Παπαδοπούλου εκ των μελών της, που είχε ορισθεί, από τον Πρόεδρο, εισηγήτρια.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. Ο άμεσος έλεγχος του κράτους έχει ως σκοπό, μεταξύ των άλλων, την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων.

2. Οι άδειες ίδρυσης και λειτουργίας των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών χορηγούνται για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Στο πλαίσιο αυτό, οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να μεριμνούν μεταξύ άλλων για την αντικειμενική ενημέρωση του κοινού. Ειδικότερα, το εδάφιο β της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του Ν. 2328/1995 ορίζει τα εξής: *«Οι άδειες χορηγούνται για την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και η χρήση τους συνιστά δημόσια λειτουργία. Οι σταθμοί στους οποίους χορηγούνται οι άδειες υποχρεούνται να μεριμνούν για την ποιότητα του προγράμματος, την αντικειμενική ενημέρωση, τη διασφάλιση της πολυφωνίας, καθώς και την προαγωγή του πολιτισμού με τη μετάδοση εκπομπών λόγου και τέχνης».*
3. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν εξάλλου να διασφαλίζουν την πολιτική πολυφωνία στη συνολική διάρθρωση του προγράμματος και ιδίως των ειδησεογραφικών τους εκπομπών και των εκπομπών πολιτικού διαλόγου. Ειδικότερα, η παράγραφος 22 του άρθρου 3 του Ν. 2328/1995 ορίζει τα εξής: *«Οι τηλεοπτικοί σταθμοί, στη συνολική διάρθρωση του προγράμματος και ιδίως των ειδησεογραφικών τους εκπομπών και των εκπομπών πολιτικού διαλόγου, έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν την πολιτική πολυφωνία και την παρουσίαση των απόψεων των πολιτικών κομμάτων, που εκπροσωπούνται στη Βουλή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για κάθε ζήτημα που καθίσταται αντικείμενο πολιτικής αντιδικίας».*
4. Σύμφωνα περαιτέρω με τους κανόνες του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας, η ραδιοφωνία και η τηλεόραση πρέπει να αναγνωρίζουν και να σέβονται εμπράκτως τη διατύπωση διαφορετικών απόψεων και να υπερασπίζονται την ελευθερία μετάδοσης αυτών. Οι διαφορετικές απόψεις πρέπει να παρουσιάζονται έγκαιρα και με ίσους όρους. Ειδικότερα, το άρθρο 3 του ΠΔ 77/2003 ορίζει τα εξής: *«Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση πρέπει να αναγνωρίζουν και να σέβονται εμπράκτως τη διατύπωση διαφορετικών απόψεων και να υπερασπίζονται την ελευθερία μεταδόσεώς τους. Οι διαφορετικές απόψεις πρέπει να παρουσιάζονται έγκαιρα και με ίσους όρους».*
5. Εξάλλου, η παρουσίαση των πολιτικών θεμάτων κατά τις προεκλογικές περιόδους πρέπει να γίνεται με τρόπο που να διασφαλίζονται οι αρχές της ισοτιμίας και της πολυφωνίας καθώς επίσης και ο σεβασμός των δημοκρατικών διαδικασιών. Ειδικότερα, η παράγραφος 1 του άρθρου 16 του

ΠΔ 77/2003 ορίζει τα εξής: *«Η παρουσίαση πολιτικών θεμάτων κατά τις προεκλογικές περιόδους πρέπει να γίνεται με σαφήνεια και μετριοπάθεια, ώστε να μην εξάπτονται τα πολιτικά πάθη και σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζονται οι αρχές της ισοτιμίας και πολυφωνίας και ο σεβασμός των δημοκρατικών διαδικασιών»*. Επίσης, η παράγραφος 2 του άρθρου 16 του ΠΔ 77/2003 ορίζει τα εξής: *«Ιδιαίτερη προσπάθεια πρέπει να καταβάλλεται για την τήρηση των διατάξεων του νόμου κατά τις ίδιες περιόδους, ώστε κατά την κάλυψή τους να διασφαλίζονται οι αρχές της ισοτιμίας και πολυφωνίας και ο σεβασμός των δημοκρατικών διαδικασιών»*. Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, οι επιταγές των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 16 ισχύουν προφανώς και κατά τις προδημοψηφισματικές περιόδους. Κατά τις νομοθετικές άλλωστε επιταγές, οι τηλεοπτικοί σταθμοί αναλαμβάνουν την αντικειμενική παρουσίαση του προεκλογικού αγώνα και την κάλυψη των απόψεων που διατυπώνονται κατά την περίοδο διεξαγωγής δημοψηφισμάτων. Ειδικότερα, η παράγραφος 6 του άρθρου 3 του Ν. 4173/2013 ορίζει τα εξής: *«Η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. αναλαμβάνει την αντικειμενική παρουσίαση του προεκλογικού αγώνα των κομμάτων, καθώς και των υποψήφιων συνδυασμών ή προσώπων, κατά τις βουλευτικές, ευρωπαϊκές και αυτοδιοικητικές εκλογές και των προγραμματικών θέσεων όλων των κομμάτων, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Καλύπτει, επίσης, και τις απόψεις που διατυπώνονται κατά την περίοδο διεξαγωγής δημοψηφισμάτων»*. Η τελευταία αυτή διάταξη ισχύει και για τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς, σύμφωνα με το στοιχείο α της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Ν. 2328/1995.

6. Περαιτέρω, την παραμονή και την ημέρα διενέργειας των δημοψηφισμάτων απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου. Ειδικότερα, η παράγραφος 2 του άρθρου 48 του ΠΔ 26/2012 ορίζει τα εξής: *«Κατά την ημέρα διενέργειας των βουλευτικών εκλογών, των ευρωεκλογών ή των δημοψηφισμάτων, καθώς και την παραμονή αυτής απαγορεύονται οι συγκεντρώσεις και οποιαδήποτε άλλη προεκλογική δραστηριότητα, όπως πραγματοποίηση ομιλιών, ανάρτηση και διανομή αφισών και εντύπων, μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προεκλογικού περιεχομένου»*. Εξάλλου, η παράγραφος 12 της ΚΥΑ 10930/2015 που αφορούσε τους όρους τηλεοπτικής προβολής των απόψεων για το δημοψήφισμα της 5^{ης} Ιουλίου

2015 όριζε τα εξής: «Κατά την διάρκεια της προηγούμενης ημέρας, καθώς και κατά την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος και μέχρι τις 19:00 δεν επιτρέπεται η μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων και συγκεντρώσεων ή άλλων εκδηλώσεων των Επιτροπών Υποστήριξης ή των κομμάτων με εξαίρεση τις δηλώσεις των επικεφαλής των Επιτροπών Υποστήριξης και των αρχηγών κομμάτων που γίνονται κατά την διάρκεια της δημοψηφισματικής διαδικασίας». Η μη τήρηση των παραπάνω υποχρεώσεων που απέρρεαν από την ΚΥΑ 10930/2015 συνιστούσε παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, η παράγραφος 13 της ΚΥΑ 10930/2015 όριζε τα εξής: «Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.) μεριμνά για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα απόφαση και μπορεί να ζητά, για τον έλεγχο αυτόν, οποιοδήποτε στοιχείο. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων αυτών αποτελεί παραβίαση της νομοθεσίας που διέπει την λειτουργία των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών σταθμών, κατά την έννοια των άρθρων 4 και 8 του Ν. 2328/1995 (Α' 159), καθώς και του άρθρου 12 και της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του Ν. 2644/ 1998 (Α' 233), όπως ισχύουν. Ειδικώς, η μη τήρηση των υποχρεώσεων της παραγράφου 11 του παρόντος επισύρει τις κυρώσεις του Ν. 3603/2007, όπως ισχύει. Το Ε.Σ.Ρ. μπορεί, στο πλαίσιο των σχετικών ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του, να ζητά από τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς την υποβολή, εντός ευλόγου χρόνου, συγκεκριμένων στοιχείων».

7. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ. ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.
8. Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι οι υποχρεώσεις που υπέχουν οι τηλεοπτικοί φορείς κατά τις πολιτικά ευαίσθητες και χρονικά συμπυκνωμένες προεκλογικές και προδημοψηφισματικές περιόδους επιβάλλουν ένα αυξημένο μέτρο ευθύνης όσον αφορά την τήρηση των επιταγών της αντικειμενικής και ισομερούς πληροφόρησης. Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο όσον αφορά την προεκλογική κάλυψη δημοψηφισμάτων, στα οποία από τη φύση τους το κοινό καλείται συνήθως να επιλέξει μεταξύ δύο και μόνο αντίθετων μεταξύ τους επιλογών, ιδιαιτέρως δε όταν η

προδημοψηφισματική περίοδος είναι εξαιρετικά βραχεία, οπότε κάθε μία πολιτική εκπομπή έχει ιδιαίτερα κρίσιμη σημασία για την πληροφόρηση και τον σχηματισμό της άποψης του κοινού.

9. Προκύπτει επίσης ότι την παραμονή και την ημέρα διενέργειας των δημοψηφισμάτων απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου, καθώς επίσης και συγκεντρώσεων και άλλων εκδηλώσεων των κομμάτων και των επιτροπών υποστήριξης. Εξαιρούνται από την απαγόρευση αυτή οι δηλώσεις των αρχηγών των κομμάτων και των επικεφαλής των επιτροπών υποστήριξης. Η απαγόρευση αφορά σε εκπομπές και μηνύματα προδημοψηφισματικού και μόνο περιεχομένου. Δεν καταλαμβάνει επομένως την προβολή και το σχολιασμό της υπόλοιπης πολιτικής ειδησεογραφίας, έστω και αν αυτή συνιστά ενδεχομένως απόρροια του προεκλογικού κλίματος της περιόδου. Είναι εξάλλου σαφές ότι στόχος της απαγόρευσης είναι να μπορέσει το εκλογικό σώμα να αποφασίσει για την ψήφο του με νηφαλιότητα και ψυχραιμία και να εκφράσει εντέλει την πολιτική του βούληση ανεπηρέαστο από ειδήσεις και σχόλια προδημοψηφισματικού περιεχομένου της τελευταίας στιγμής. Δεδομένου αυτού, εκφεύγουν προφανώς της απαγόρευσης οι κάθε είδους αναφορές σε εκλογικά θέματα καθαρά τεχνικού περιεχομένου που από τη φύση τους είναι πολιτικά ουδέτερα ως προς την επίδραση που έχουν στο κοινό.

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι με την επίμαχη ροή προγράμματος, και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικώς και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής.

Κατά την προδημοψηφισματική περίοδο, προβλήθηκαν από τον ελεγχόμενο τηλεοπτικό σταθμό οι ακόλουθες προδημοψηφισματικές συγκεντρώσεις:

1. 29.06.2015: Πρώτη κεντρική συγκέντρωση των υποστηρικτών του ΟΧΙ
2. 30.06.2015: Δεύτερη κεντρική συγκέντρωση των υποστηρικτών του ΝΑΙ

3. 03.07.2015: Δεύτερη κεντρική συγκέντρωση των υποστηρικτών του ΟΧΙ
4. 03.07.2015: Δεύτερη κεντρική συγκέντρωση των υποστηρικτών του ΝΑΙ

Ο χρόνος προβολής των παραπάνω συγκεντρώσεων και ο τρόπος που προαναγγέλλθηκαν και αναμεταδόθηκαν ζωντανά και μαγνητοσκοπημένα από τον σταθμό παρουσιάζεται συγκριτικά στους πίνακες που ακολουθούν.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α	
1 ^η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΟΧΙ (29.06.15)	1 ^η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΝΑΙ (30.06.2015)
Προβάλλεται ζωντανά <u>1' και 8''</u>	Προβάλλεται ζωντανά <u>περίπου 102'</u>
Αναμεταδίδεται 10' και 30'' την επόμενη ημέρα και επιπλέον 2' στις 02.07.2015 (<u>σύνολο 12' και 30''</u>)	Αναμεταδίδεται περίπου 45' τη επόμενη ημέρα, και επιπλέον α) 1' και 23'' στις 02.07.2015 και β) 15' και 20'' στις 03.07.2015 (<u>σύνολο περίπου 61'</u>)
Δεν προαναγγέλλεται	Προαναγγέλλεται όλη την ημέρα, τόσο προφορικά όσο και με γραπτές λεζάντες

ΠΙΝΑΚΑΣ Β	
2 ^η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΟΧΙ (03.07.15)	2 ^η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΝΑΙ (03.07.2015)
Προβάλλεται ζωντανά <u>περίπου 46'</u>	Προβάλλεται ζωντανά <u>περίπου 83'</u>
Αναμεταδίδεται <u>20' και 12''</u> την επόμενη ημέρα	Αναμεταδίδεται <u>22' και 28''</u> τη επόμενη ημέρα
Προαναγγέλλεται όλη την ημέρα, κυρίως προφορικά	Προαναγγέλλεται όλη την ημέρα, τόσο προφορικά όσο και με γραπτές λεζάντες

Έτσι, ο ελεγχόμενος τηλεοπτικός σταθμός προέβαλε ανισομερώς τις προδημοψηφισματικές συγκεντρώσεις των οπαδών του ΝΑΙ και του ΟΧΙ παραβιάζοντας με τον τρόπο αυτόν τις επιταγές της αντικειμενικής και ισομερούς ενημέρωσης κατά την προδημοψηφισματική περίοδο. Ειδικότερα:

1. Ως προς τον τρόπο κάλυψης της πρώτης κεντρικής συγκέντρωσης των οπαδών του ΝΑΙ και του ΟΧΙ (Πίνακας 1): Παρατηρείται σαφέστατη ποιοτική και ποσοτική

ανισομέρεια υπέρ της συγκέντρωσης των οπαδών του ΝΑΙ, από τρεις μάλιστα απόψεις:

- Όσον αφορά τη ζωντανή κάλυψη των συγκεντρώσεων: Αφιερώνεται ένα μόλις λεπτό στην κάλυψη της συγκέντρωσης των οπαδών του ΟΧΙ, έναντι συνολικής κάλυψης άνω των εκατό λεπτών της συγκέντρωσης των οπαδών του ΝΑΙ.
- Όσον αφορά την προαναγγελία των συγκεντρώσεων: Δεν υπάρχει καμία προαναγγελία της συγκέντρωσης των οπαδών του ΟΧΙ, ενώ αντιθέτως η συγκέντρωση των οπαδών του ΝΑΙ προαναγγέλλεται συνεχώς τόσο προφορικά όσο και με γραπτές λεζάντες.
- Όσον αφορά την αναμετάδοση μαγνητοσκοπημένων στιγμιότυπων των συγκεντρώσεων: Μαγνητοσκοπημένα στιγμιότυπα της συγκέντρωσης των οπαδών του ΟΧΙ προβάλλονται κατά τις επόμενες ημέρες σε συνολική διάρκεια δωδεκάμισι περίπου λεπτών, έναντι περίπου εξήντα ενός λεπτών συνολικής μετάδοσης μαγνητοσκοπημένων στιγμιότυπων της συγκέντρωσης των οπαδών του ΝΑΙ.

2. Ως προς τον τρόπο κάλυψης της δεύτερης κεντρικής συγκέντρωσης των οπαδών του ΝΑΙ και του ΟΧΙ (Πίνακας 2): Παρατηρείται και πάλι ποιοτική και ποσοτική ανισομέρεια υπέρ της συγκέντρωσης των οπαδών του ΝΑΙ, αν και σε μικρότερη κλίμακα σε σχέση με την πρώτη συγκέντρωση:

- Όσον αφορά τη ζωντανή κάλυψη των συγκεντρώσεων: Αφιερώνονται σαράντα έξι περίπου λεπτά στην κάλυψη της συγκέντρωσης των οπαδών του ΟΧΙ, έναντι συνολικής κάλυψης ογδόντα τριών περίπου λεπτών της συγκέντρωσης των οπαδών του ΝΑΙ.
- Όσον αφορά την προαναγγελία των συγκεντρώσεων: Η συγκέντρωση των οπαδών του ΟΧΙ προαναγγέλλεται μόνο προφορικά, ενώ αντιθέτως η συγκέντρωση των οπαδών του ΝΑΙ προαναγγέλλεται σαφώς εντονότερα τόσο προφορικά όσο και με γραπτές λεζάντες.
- Όσον αφορά την αναμετάδοση μαγνητοσκοπημένων στιγμιότυπων των συγκεντρώσεων: Παρατηρείται σχετική ισομέρεια ως προς τη μετάδοση

μαγνητοσκοπημένων στιγμιότυπων των συγκεντρώσεων κατά την επόμενη ημέρα.

Η εγκαλούμενη εταιρεία προβάλλει τον ισχυρισμό ότι ο ειδικότερος καθορισμός των όρων και του χρόνου τηλεοπτικής προβολής των απόψεων για το δημοψήφισμα έλαβε χώραν το πρώτον με την ΚΥΑ 10930/2015, κατά την οποία η υποχρέωση κάλυψης των προδημοψηφισματικών συγκεντρώσεων βάρυνε αποκλειστικά και μόνο την ΕΡΤ και όχι τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς. Ωστόσο, κατά ρητή συνταγματική πρόβλεψη (άρθρο 15 παρ. 2) οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί έχουν τη διαρκή υποχρέωση να σέβονται τις επιταγές της πολιτικής πολυφωνίας και της αντικειμενικής και ισομερούς ενημέρωσης όπως αυτές εξειδικεύονται από τους κανόνες της κοινής ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας. Οι επιταγές αυτές αφορούν το σύνολο του ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος, συμπεριλαμβανομένου ασφαλώς και εκείνου που προβάλλεται κατά της προεκλογικές και προδημοψηφισματικές περιόδους. Είναι μάλιστα προφανές ότι οι κανόνες τους ισχύουν κατά μείζονα λόγο κατά τις προδημοψηφισματικές περιόδους, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών τους κατά τα ήδη ανωτέρω αναλυθέντα. Κατά συνέπεια, είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός του σταθμού ότι είχαν εφαρμογή επί του προκειμένου μόνο οι ρυθμίσεις της ΚΥΑ 10930/2015. Χαρακτηριστικό είναι εξάλλου ότι η ως άνω ΚΥΑ εκδόθηκε μεσούσης της προδημοψηφισματικής περιόδου και ενώ ήδη είχαν προβληθεί ορισμένες από τις ελεγχόμενες στην υπόθεση εκπομπές. Τυχόν αποδοχή του επιχειρήματος της εγκαλουμένης θα οδηγούσε επομένως στο προφανώς άτοπο να μην μπορούν να ελεγχθούν από άποψη τήρησης της πολιτικής πολυφωνίας και της αντικειμενικότητας οι παραπάνω εκπομπές, λόγω απουσίας νομοθετικού πλαισίου.

III. Υπαγωγή

Ενόψει όλων αυτών, καθίσταται σαφές ότι η εγκαλούμενη εταιρεία, προβάλλοντας ανισομερώς τις προδημοψηφισματικές συγκεντρώσεις των οπαδών του ΝΑΙ και του ΟΧΙ, παραβίασε - εκ προθέσεως - τις αναφερόμενες στο νομικό μέρος της παρούσας διατάξεις. Επομένως, πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλούμενη εταιρεία διοικητική κύρωση και δη εκείνη του προστίμου.

Εξάλλου, δεν αποδείχθηκε - κατά την κρίση της Ολομέλειας - ότι στον συγκεκριμένο σταθμό έλαβε χώραν παράνομη προβολή προδημοψηφισματικών συγκεντρώσεων, όπως του αποδόθηκε. Επομένως, πρέπει η εγκαλούμενη εταιρεία να απαλλαγεί της σχετικής κατηγορίας.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθέσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού (12.4% για την περίοδο 29.06.2015 με 05.07.2015 και 9% για το έτος 2015) και το γεγονός ότι η εγκαλούμενη υπήρξε πολλαπλώς υπότροπη (και) κατά το πρόσφατο παρελθόν για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία), κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των 20.000 ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Απαλλάσσει την εγκαλούμενη της κατηγορίας της προβολής προδημοψηφισματικών συγκεντρώσεων την παραμονή του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015.

Δέχεται ότι ο σταθμός της εγκαλουμένης τέλεσε - εκ προθέσεως - την παραβίαση της ανισομερούς προβολής των προδημοψηφισματικών συγκεντρώσεων που έλαβαν χώρα πριν από το δημοψήφισμα της 5^{ης} Ιουλίου 2015, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού ΣΚΑΙ, τη διοικητική κύρωση του προστίμου των 20.000 ευρώ.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστική κατά:

1. Της εταιρείας ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, που εδρεύει στο Φάληρο, στην οδό Εθνάρχου Μακαρίου και Φαληρέως 2, με ΑΦΜ 998921252, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Πειραιά.
2. Του Ιωάννη Αλαφούζου του Αριστείδη, κατοίκου Φαλήρου, στην οδό Εθνάρχου Μακαρίου και Φαληρέως 2, με ΑΦΜ 022253837, Δ.Ο.Υ. Κηφισιάς, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.
3. Του Ιωάννη Σπανολιού του Κωνσταντίνου, με ΑΦΜ 007698074, Δ.Ο.Υ. Γλυφάδας, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.
4. Του Κωνσταντίνου Κιμπουρόπουλου του Γεωργίου, με ΑΦΜ 023030479, Δ.Ο.Υ. Π. Φαλήρου, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 28^η Μαρτίου 2017 και δημοσιεύτηκε την 20^η Σεπτεμβρίου 2017.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ